

*Пушкар Ф.П.
Шосткинська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1*

ВИВЧЕННЯ ПОДІЙ ІСТОРІЇ ЧЕРЕЗ ТВОРЧІСТЬ ДИТИНИ

Згідно Указу Президента України В.Ющенка про відзначення у 2009 р. 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана Івана Виговського у Конотопській битві 1659 р. з метою відновлення історичної правди та національної пам'яті, поширення повної та об'єктивної інформації про події середини XVII ст. в Україні, в школах міста проводилася багатомісячна творча робота по підготовці до цієї дати: написані статті, створені розробки для учителів, проведені тематичні уроки. Головним здобутком цієї роботи стало формування об'єктивного сприйняття тих подій учнями – нащадками великої історії.

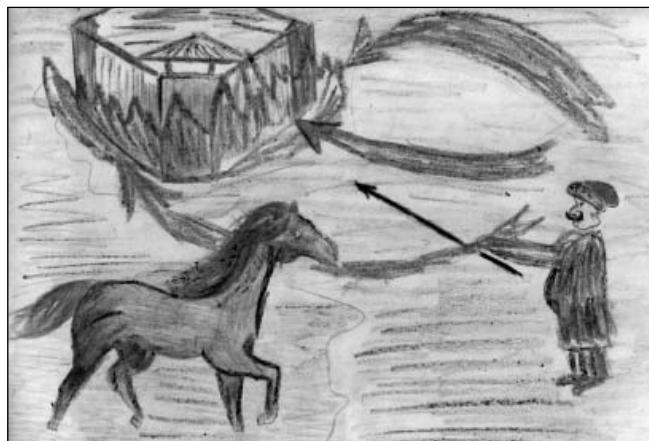
Дитяче сприйняття історичних подій відрізняється від дорослого. В час комп'ютерних технологій дитина майже не знайомиться з книжками, довідковою літературою. Її потрібно зацікавити, заохотити, захопити історичним матеріалом. Переглядаючи роботу Д.Л.Десятова «Методика розвитку історичного мислення засобами наочності» (Харків, 2008), автор статті з'ясував, який великий вплив на дітей має комікс – унікальний жанр, що перебуває на межі літератури й образотворчого мистецтва.

У багатьох країнах світу історія коміксів сягає глибини віків. Наприклад в Японії існує жанр манга («ман» – неохайний, «га» – картинка), який виник у XII ст. Що ж стосується використання коміксів для подання матеріалу, пов'язаного з історією України, то перший такий випадок стався в 1953 р., коли в щоденній газеті «Америка» (Філадельфія, США) вперше вийшла історія в малюнках «Україна в боротьбі», що мала на меті познайомити юних читачів з історією визвольного руху українців під час Другої світової війни. На початку 1970-х років серія цих малюнків з'явилася в журналі «Крилаті», який видається Світовою Управою Співки Української Молоді. У 2007 р. в Україні відбулося перевидання «України в боротьбі», яке одразу ж отримало назву «Комікси про УПА».

Пропонуємо невеликий за обсягом комікс, який склала група учнів 8-х класів Шосткинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 1 до святкування 350-річчя перемоги у Конотопській битві. Ця робота була направлена на міський конкурс, але подальша доля її невідома.

Малюнки подані в хронологічній послідовності, до кожного додане текстове бачення автором зображеної події. Під кожним малюнком подається коментар:

Черепанов Микола. 8-Г клас. *Я з повагою ставлюся до оборонців м.Конотоп.*

Гуляницькому вже не вперше було тримати оборону фортець і він зі своїми чернігівцями та ніжинцями вдало протистояв ворожим військам, завдаючи їм великих втрат.

Мартинова Ірина. 8-Д клас. *Іван Виговський постає вмілим керівником.*

Успішна оборона Конотопа дала змогу Виговському виграти час і зібрати досить велике військо, яке нараховувало близько 60 тисяч. Добився гетьман і того, що сам хан із 40 тисячною ордою вирушив йому на підмогу.

Макаренко Катерина. 8-Г клас. *Дуже важливим було планування дій.*

Загатну греблю гетьман наказав закрити перед заходом сонця, а переправу через Куколку починати козакам опівночі по сигналу з Соснівки трьома світловими стрілами. Вслід за козаками через Куколку тихо мали рухатися поляки. У визначеному місці (урочище п'яти доріг) загони

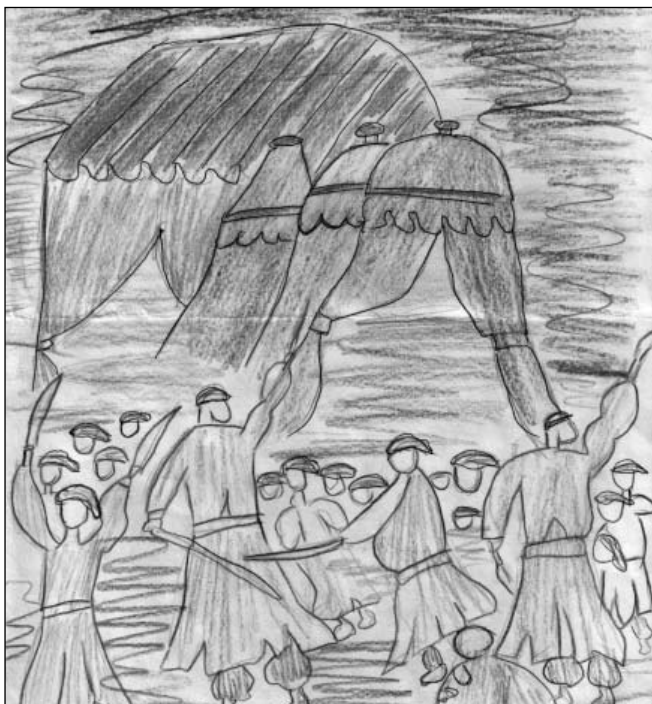

мали вишикуватись і чекати фіктивної атаки козаків з Соснівки.

Макаренко Катерина. 8-Г клас. Мене дуже вразив героїзм козаків.

Українське військо перейшло до контратаки; вдарили козаки, примчала із засідок орда, переправившись на правому і лівому флангах.

Сачава Надія. 8-В клас. Наслідком битви стала повна поразка російської армії.

Козаки, захопив частину артилерії та обозу, знищили чимало ворогів. Сам Виговський, що керував битвою, ледь не загинув.

В результаті роботи над коміксами були створені та закріплені в свідомості дітей історичні образи, які можна віднести до одного із видів творчої уяви. В основі цих образів – історична минувшина.

Отже, використання коміксів значно активізує інтелектуальну активність дітей, і не в останню чергу за рахунок збільшення ролі асоціацій у розумовій діяльності. При цьому акцент у пізнавальному процесі переноситься з пасивного на активне сприйняття навчального матеріалу. Без історичних образів досить складно, а подекуди й просто неможливо говорити про повноцінну реалізацію навчального, розвивального та виховного

Ступак Ф.Я.
Національний медичний
університет ім.О.Богомольця

ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФЕНОМЕНУ ДОБРОЧИННОСТІ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ В УКРАЇНІ

Традиції благодійності в Україні сягають своєї давнини. Правові пам'ятки вказують на те, що первісні суспільні інститути соціального захисту членів громади існували на Русі ще в дохристиянський період: діти повинні були поважати та забезпечувати в старості своїх батьків, батьки були зобов'язані одружити дочок, щоб вони не zostались без сім'ї, інакше піклування в старості про них покладалось на громаду. Член громади міг отримати від неї матеріальну допомогу у випадку стихійного лиха чи нещасного випадку. Однак навряд чи потрібно розцінювати це як благодійність – така допомога була швидше не благодійною, тобто односторонньою та екстраординарною, що поповнювала соціальні зв'язки суспільства, яких не діставало, а звичайною, що відповідало основам цього суспільства.

Співчутливе ставлення до бідних та калік, що проявлялося, переважно, у таких найпростіших формах благодійності, як роздавання їжі та одягу, входило у звичаї східнослов'янських племен. З виникненням у IX ст. Київської Русі та утвердженням у ній християнства благодійна діяльність перетворилася на жебраколюбство.